

JAARVERSLAG 2013

ALCOHOLVRIJ OP WEG

VOORWOORD

2

Er zit weer een jaar op. Een jaar waarin opnieuw een hoop is gebeurd rond Alcoholvrij op weg (AVOW). Zo hebben we het afgelopen seizoen geëxperimenteerd met een verhoging van het aantal deelnemers per keer. Met het doel om bereik en kosten beter op elkaar af te stemmen. Dit heeft helaas tot enkele knelpunten geleid in de uitvoering, daarom zullen we opnieuw de mogelijkheden moeten onderzoeken.

Ook kregen we vragen over de ethische kant van het programma. Dit vanwege het feit dat er een zodanige hoeveelheid alcohol geschonken wordt aan jongeren, binnen een zeer korte tijd, dat men zich afvraagt wat voor gezondheidsrisico's dit met zich mee brengt. Uiteraard willen wij het gezondheidsrisico zoveel mogelijk beperken. Zo zullen we komend jaar nog meer aandacht besteden aan een zorgvuldige screening van kandidaten. Jongeren die niet of nauwelijks alcohol drinken, worden uitgesloten van deelname. Verder wordt door de preventiewerker bepaald hoeveel er gedronken wordt en wordt regelmatig gecheckt hoe de deelnemers zich voelen. Daarnaast hebben wij het voornemen om komend jaar te laten onderzoeken in hoeverre het maatschappelijk belang van het programma opweegt tegen mogelijke gezondheidsrisico's van alcoholgebruik. Hierover zijn we in gesprek met de Rijksuniversiteit Groningen.

We kijken met een tevreden blik terug op 2013. Mede door de inzet en het meedenken van de betrokkenen van AVOW. Deze inzet heeft geleid tot leuke en leerzame uitvoeringen: voor ons, maar ook voor de deelnemers. Wat onder andere te zien is aan de positieve reacties van de evaluaties van de programmadagen. We hebben weer een constructieve bijdrage kunnen leveren aan het openen van het gesprek over alcoholgebruik in het algemeen, maar ook zeker over alcohol en verkeer.

Elk jaar eindig ik het voorwoord met een oprecht gemeende dankbetuiging aan alle betrokken partners. Het succes van AVOW is voor een groot deel te danken aan jullie enthousiaste bijdrage. Daarom: hartelijk dank voor jullie inzet het afgelopen jaar. Wat mij betreft, maken we er samen een nog mooier 2014 van. Op naar 0 promille in het verkeer!

Rogier Terpstra
Projectverantwoordelijke *Alcoholvrij op weg*

Alcoholvrij op weg is een preventieprogramma met het doel jonge automobilisten duidelijk te maken welke invloed alcohol heeft op de rijvaardigheid, om uiteindelijk te voorkomen dat zij onder invloed aan het verkeer deelnemen.

Uit onderzoek blijkt dat de meeste slachtoffers van alcoholverkeersongelukken in de leeftijdscategorie 18 tot 25 jaar vallen. Jongeren in deze leeftijdscategorie kunnen via hun rijnschool kosteloos meedoen aan het programma.

De coördinatie en uitvoering van het preventie-programma Alcoholvrij op weg is in handen van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) regio Drenthe. VNN werkt hierbij samen met verkeersschool Succes uit Emmen, verkeersschool Harms uit Beilen, Regiopolitie Drenthe, Veilig Verkeer Nederland en rijnscholen in Drenthe en directe omgeving. Het programma wordt mede mogelijk gemaakt door het Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe en het Openbaar Ministerie.

In 2013 heeft het preventieprogramma in totaal 14 keer plaatsgevonden, in de periode maart tot en met november. De uitvoeringen vonden plaats op het oefenterrein van verkeersschool Oosterpoort in Assen en op het oefenterrein van verkeersschool Dibo in Emmen.

In dit jaarverslag kunt u meer lezen over de inhoud van de dagen en de resultaten van het preventieprogramma in 2013.

2 ORGANISATIE EN INHOUD

4

Werving

De werving van jonge automobilisten voor het programma verloopt via rij scholen en via het middelbaar beroepsonderwijs afdeling Transport en Logistiek.

De verantwoordelijkheid voor het vervoer van de deelnemers wordt gedragen door de betreffende rij school en opleiding. Deze ontvangt hiervoor een reiskostenvergoeding. Naast jonge automobilisten nemen incidenteel andere groepen deel aan het programma. Het gaat hierbij om politieagenten in opleiding en rij-instructeurs in opleiding. Deelname aan het programma is in het belang van de door hen uit te voeren (toekomstige) werkzaamheden.

Aan deelnemers worden de volgende voorwaarden gesteld:

- 18-25 jaar zijn
- minimaal een half jaar in het bezit zijn van hun rijbewijs
- gewend zijn aan alcoholgebruik
- geen medicijnen gebruiken, die in combinatie met alcohol een risicofactor vormen.

Programma

De dag start met een kennismaking met de aanwezigen. Belangrijk onderdeel hiervan is het uitwisselen van eigen ervaringen over alcoholgebruik en verkeer. Daarna volgt het theoriegedeelte, waar we op een interactieve manier de kennis over de effecten van alcohol op het lichaam en alcohol en verkeer proberen te vergroten.

Wanneer het theoriegedeelte is afgesloten, vindt de eerste rijproef op het circuit in nuchtere toestand plaats. Voor de rijproef wordt gebruik gemaakt van een personenauto met dubbele bediening. Een gediplomeerde rij-instructeur rijdt met de jongeren mee. Deze rij-instructeur kent, door de opgedane (werk)ervaring, de effecten van alcohol op de jongeren. Daardoor zijn situaties makkelijker te voorspellen en is de kans op gevaarlijke situaties geminimaliseerd.

Rij-instructeurs van Verkeersschool Succes uit Emmen en Verkeersschool Harms uit Beilen nemen de rijproeven af. De rijvaardigheid van de deelnemers wordt getest aan de hand van het algemene rijgedrag en het uitvoeren van bepaalde verrichtingen, zoals het maken van een bocht achteruit en het rijden door een waterbak.

Na de rijvaardigheidstest vullen de deelnemers het subjectieve ervaringen-formulier in. Dit formulier bevat vragen die betrekking hebben op hoe de deelnemer zich voelt op het betreffende moment. Ze moeten met een cijfer aangeven in hoeverre de verschillende gemoedstoestanden op hen van toepassing zijn. De antwoord-mogelijkheden zijn: 0=niet, 1=licht, 2=aanmerkelijk en 3=heel erg

Vervolgens wordt, na een lunch, alcohol gedronken. Tussen het laatste drankje en de eerste blaastest zit een wachttijd van 20 minuten (in verband met mondalcohol). Hierna leggen de jongeren onder invloed van alcohol opnieuw de rijproef af. Deze rijproef is precies hetzelfde als de nuchtere rijproef, wat niet altijd zo ervaren wordt.

De deelnemers doen dan nog tweemaal een blaastest: eenmaal direct na het rijden en de tweede maal een uur na de eerste keer. Ook wordt het subjectieve ervaringen-formulier nogmaals ingevuld. Op deze manier kunnen de verschillende condities vergeleken worden.

Tijdens het programma wordt bier of een mix van wodka/jus geschonken. Dit gebeurt aan de hand van een lijst die opgesteld is door het COV (Centrum voor Omgeving- en Verkeerspsychologie). De maximale hoeveelheid die iedere deelnemer mag drinken, is afgestemd op geslacht en gewicht. In principe wordt geschonken tot een deelnemer maximaal 1‰ bereikt heeft om gemiddeld tot een blaasresultaat van ongeveer 0,8‰ te komen als men gaat rijden. Uiteraard mag gestopt worden met drinken als de alcohol niet goed valt of wanneer iemand genoeg heeft gehad. Dit gebeurt onder toezicht van de preventiewerker van Verslavingszorg Noord Nederland.

Gedurende de uitvoering van het programma is tevens een politieagent van Regiopolitie Drenthe aanwezig. Voor de bediening van het verkeerslicht en extra ondersteuning is een vrijwilliger van Veilig Verkeer Nederland aanwezig.

Aan het eind van de dag vindt in groepsverband een evaluatie plaats. Aan de hand van de rijproeven en de theorie wordt aan de deelnemers duidelijk gemaakt wat het effect van alcohol was op hun eigen rijvaardigheid en rijgedrag. De nadruk bij de evaluatie ligt op het effect van de alcohol op het rijgedrag. Ondanks dat de deelnemers dan nog onder invloed van alcohol zijn, blijkt dat zij voldoende aanspreekbaar zijn en dat ze het effect van alcoholgebruik in het verkeer inzien. We vinden het belangrijk dat de deelnemer zelf aangeeft wat het effect is geweest. Vaak kunnen de andere deelnemers door wat zij gezien of ervaren hebben tijdens het meerijden hierbij ook een rol spelen. De beoordeling van de instructeur, politie en de preventiewerker zijn hier een aanvulling op.

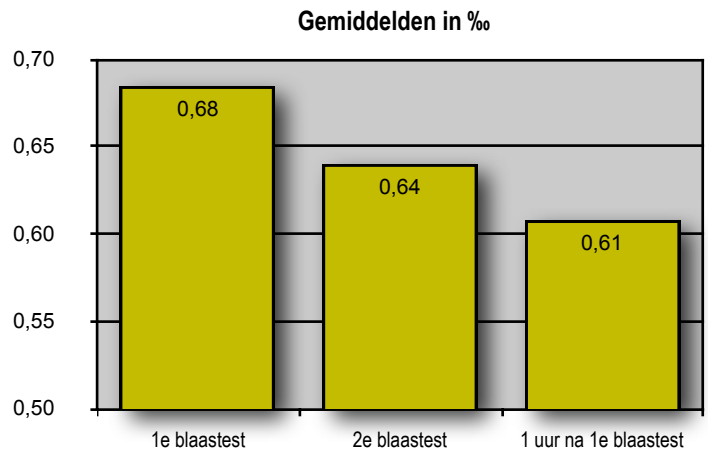
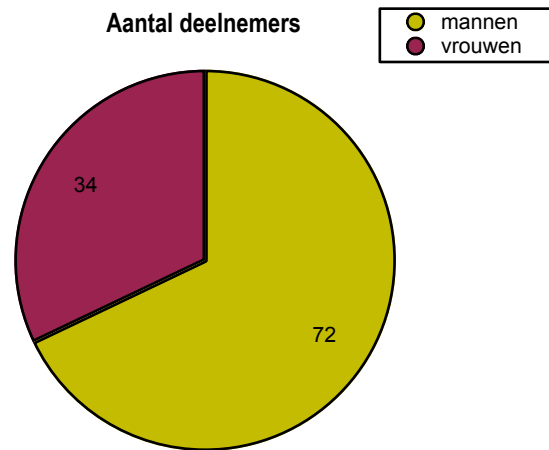
3 RESULTATEN 2013

6

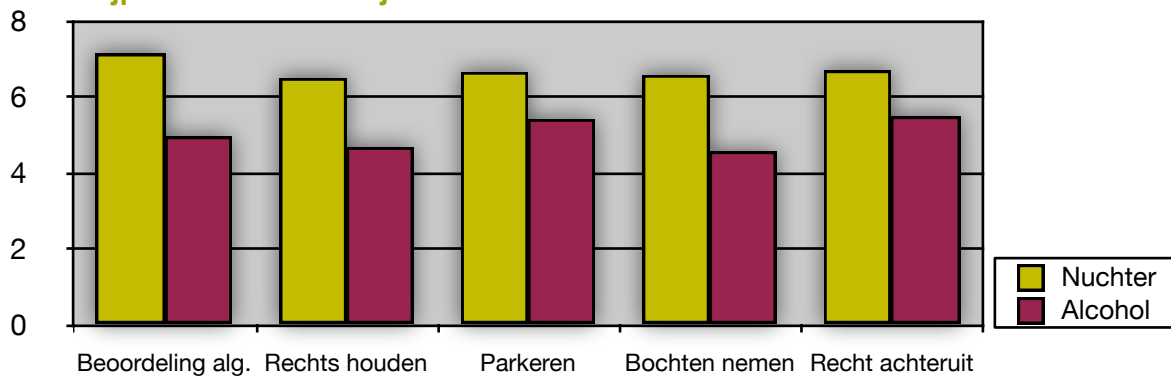
In 2013 hebben in totaal 14 uitvoeringen van het preventieprogramma plaatsgevonden voor in totaal 106 deelnemers. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was afgerond 22 jaar. Zeven verschillende rij scholen hebben één of meerdere keren deelnemers geworven. Daarnaast hebben beginnende bestuurders meegedaan via het Drenthe college, het Alfa College en via Stichting Welzijn de Wolden.

Bij twee uitvoeringen ging het om politieagenten in opleiding en om rij-instructeurs in opleiding. Aangezien zij niet tot de vastgestelde doelgroep behoren, zijn de resultaten van deze groep niet verwerkt.

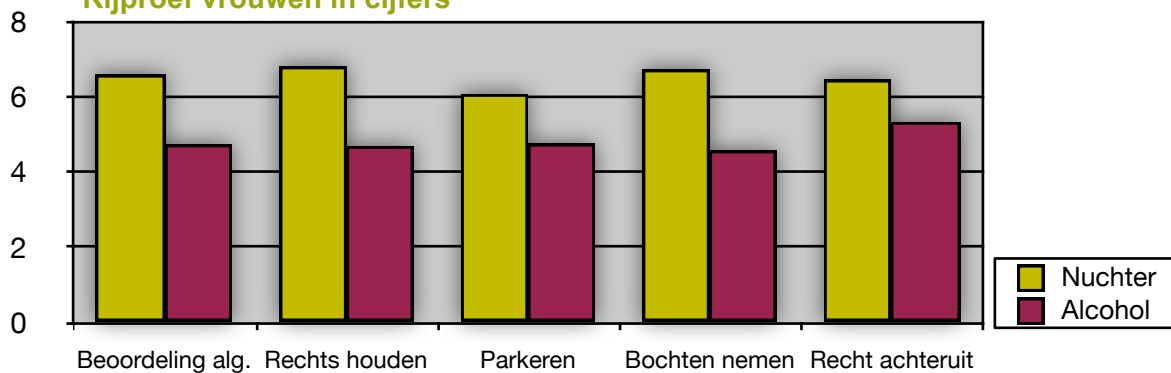
De tabellen en grafieken geven een overzicht van de resultaten van Alcoholvrij op Weg 2013.

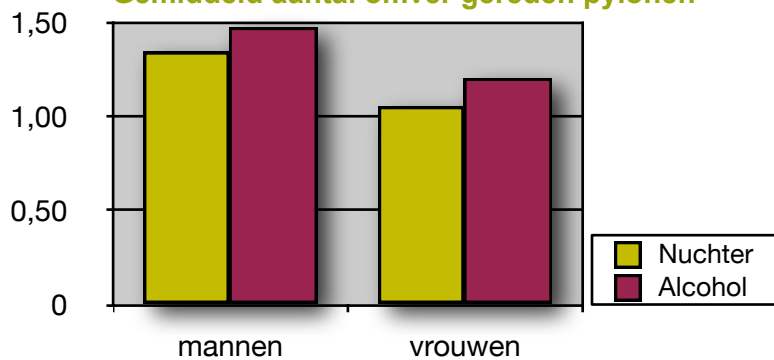
Rijproef mannen in cijfers

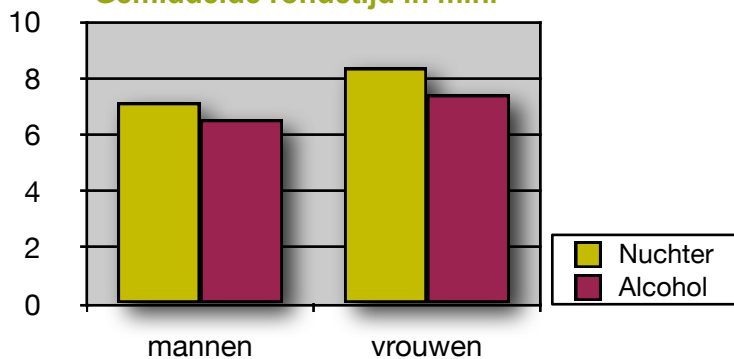
Rijproef vrouwen in cijfers

Gemiddeld aantal omver gereden pylonen

Gemiddelde rondetijd in min.

Subjectieve ervaringenformulier

Tijdens de uitvoering wordt de deelnemers gevraagd om direct na de rijvaardigheidstesten een subjectieve ervaringenformulier in te vullen, eerst nuchter en vervolgens onder invloed van alcohol. De deelnemers vullen een score in van 0 tot 3 (0 is niet en 3 is heel erg) om aan te geven hoe ze zich op dat moment voelen. Zie tabel "Subjectieve ervaringen" voor vergelijking van de scores nuchter en onder invloed.

Evaluatieformulier deelnemers

De reacties over het geheel van de dag zijn vrijwel altijd positief en nagenoeg alle deelnemers geven aan de dag als leerzaam te hebben ervaren. Het gemiddelde cijfer dat in 2013 werd gegeven door de deelnemers aan de dag als geheel was een 8,2;

Evaluatie	
Dag	8,33
Ochtend	7,64
Middag	8,62

Bereik

Het bereik van Alcoholvrij op weg gaat verder dan alleen de deelnemende groep. We doelen niet alleen op het vergroten van de bewustwording van de risico's van alcohol bij de deelnemers. Maar één van onze doelen is ook het bereiken van de omgeving van de deelnemers om het gedrag omtrent alcoholgebruik en verkeer positief te beïnvloeden. Deelname wordt vaak als sensationeel ervaren en de deelnemer zal er over vertellen aan vrienden en familie, waardoor men erover met elkaar in gesprek gaat. Het komt regelmatig voor dat een van de ouders van een deelnemer belt om over alcohol en verkeer in gesprek te gaan.

Een ander voorbeeld waaruit blijkt dat het gesprek over alcohol en verkeer verder gaat dan alleen het gesprek tussen de deelnemers, is de media aandacht voor het programma. Zo is Gerko Harms, instructeur AVOW, afgelopen jaar benaderd door een radiostation door en voor jongeren.

Nieuwsgierig?? Beluister het [interview](#)

Subjectieve ervaringen

	Nuchter	Alcohol
Zenuwachtig	0,65	0,09
Hoofdpijn	0,05	0,12
Moe	0,28	0,23
Veranderlijke stemming	0,13	0,50
Hartkloppingen	0,08	0,08
Evenwichtsstoornissen	0,01	0,18
Minder goed concentreren	0,18	0,77
Wazig zien	0,01	0,15
Neerslachtig	0,04	0,03
Misselijk	0,02	0,06
Trillende handen	0,40	0,24
Slapjes voelen	0,09	0,22
Duizelig	0,02	0,16
Onrustig	0,27	0,33
Duf	0,08	0,18
Rijvaardig	2,21	1,36
Opgewekt	1,62	1,84
Vrolijk	2,09	2,33
Aangeschoten	0,02	1,23
Dronken	0,00	0,38

Deelnemende rij scholen

Autorijschool M. Alkema, Hooghalen
Verkeersschool Dibo, Emmen
Verkeersschool Harms, Beilen
Rijschool Kruidhof, Nieuwleusen
Rijschool Smid, Nijeveen
Autorijschool Björn Stam, Assen
Verkeersschool Succes, Emmen

Overige deelnemende organisaties

Drenthe College, Emmen
Alfa College, Hoogeveen
Stichting Welzijn De Wolden
Politie Drenthe

Alcoholvrij op weg

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van:

Verslavingszorg Noord Nederland
Voorlichting & Preventie, regio Drenthe

Postbus 513

9400 AM Assen

T: (0592) 306 666

E: preventie-drenthe@vnn.nl

W: www.vnn.nl

© VNN 2014

**VERSLAVINGSZORG
NOORD NEDERLAND**